

ΧΞΣ΄ – ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ ΑΝΤΙΧΡΙΣΤΟΥ (ΑΠΟΚ. 13,18)

Ζητήθηκε η ερμηνεία τού χωρίου τής Αποκαλύψεως 13,18, το οποίον είναι όχι δυσνόητο αλλ' ακατανόητο, και μάλιστα προκαλεί το ενδιαφέρον του πιστού. Επειδή είναι μυστηριώδες και ομιλεί περί του αντιχρίστου, συνδυάζει δηλαδή το ακατανόητο και το ελκυστικό, προτάθηκαν περί αυτού τόσες ερμηνείες, όσες δεν προτάθηκαν για άλλο χωρίον της Γραφής. Αναμφιβόλως δε με όση αγωνία και περιέργεια περίμεναν οι Εβραίοι την έλευση τού Μεσσία, με τόση ενδιαφέρονται και οι Χριστιανοί να πληροφορηθούν την Δευτέρα Παρουσία του Κυρίου και το πρόσωπο και το όνομα του ολίγον προ αυτής ερχομένου αντιχρίστου. Ακριβώς δε το όνομα αυτό αποκαλύπτει, αλλ' αινιγματωδώς, ο ευαγγελιστής Ιωάννης θεόθεν εμπνεόμενος και λέγοντας. «Ώδε η σοφία εστίν· ο έχων νουν ψηφισάτω τον αριθμόν του θηρίου· αριθμός γαρ ανθρώπου εστί· και ο αριθμός αυτού **χξς΄**» (Αποκ, 13,18). Στο ΙΓ' κεφάλαιο, που βρίσκεται το χωρίο αυτό, ο προφήτης ομιλεί :

α') περί του δράκοντος σατανά,

β') περί του αντιχρίστου, ο οποίος παρουσιάζεται ως θηρίο που έχει επτά κεφαλές, δέκα κέρατα και τις ιδιότητες των πλέον αιμοβόρων θηρίων της γης, και στο οποίον ο σατανάς δίδει όλη την εξουσία του, και

γ') περί ενός προβατόσχημου θηρίου, το οποίον καλεί όλους τους κατοίκους της γης να προσκυνήσουν την εικόνα του αντιχρίστου. Λίγοι αρνούνται μένοντας πιστοί στον αληθινό Θεό, ενώ ο πολός κόσμος προσκυνεί τον αντίχριστο και σφραγίζει το μέτωπό του ή το δεξιό του χέρι με τον αριθμό **χξς΄** (= 666), ο οποίος παριστάνει το όνομα εκείνου.

Υπάρχει πάντοτε συνήθεια, άλλα κυρίως υπήρχε κατά την αρχαία εποχή, ένα όνομα για διάφορους λόγους να παριστάνεται με αριθμό, όπως π.χ. το όνομα του Κυρίου «Ιησούς» παριστάνετο με τον αριθμό 888 (Ι'+η'+σ'+σ'+υ'+σ' = ωπη' = 888). Ποιό όμως άραγε είναι το όνομα εκείνο, του οποίου τα γράμματα, όταν εκληφθούν ως αριθμοί, δίδουν με πρόσθεση ή με άλλο τρόπο τον αριθμόν 666; Ποιός δηλαδή είναι ο αντίχριστος; Για την εύρεση του ονόματος οι κατά καιρούς ερμηνευτές χρησιμοποίησαν διάφορους μεθόδους. Σημειωτέον δε ότι προσπάθησαν να βρουν και ονόματα δίδοντα άθροισμα 666, διότι μερικά χειρόγραφα της Αποκαλύψεως αντί **χξς΄** είχαν **χισ΄**. Η συνηθέστερη μέθοδος είναι αυτή την οποίαν αναφέραμε.

Κατ' αυτήν άλλοτε ετηρείτο η ορθογραφία των ονομάτων και άλλοτε δεν ετηρείτο. Χρησιμοποιήθηκαν δε ως γραφές των ονομάτων άλλοτε η ελληνική, άλλοτε η εβραϊκή και τελευταίως και η λατινική, διότι καθένας από τους αρχαίους λαούς παρίστανε τους αριθμούς με γράμματα του δικού του αλφαβήτου, αυτά δε τα τρία αλφάβητα είναι τα σπουδαιότερα εν σχέσει προς την Γραφήν.

Ήδη οι αρχαιότατοι πατέρες, οι άμεσοι διάδοχοι των αποστόλων, ζήτησαν όχι να μάθουν το ίδιο το όνομα του αντιχρίστου (περί αυτού θα δούμε τι πίστευαν), αλλά να υποδείξουν στους πιστούς μερικά ονόματα μόνον παραδείγματος χάριν. Έτσι ο Ιππόλυτος λέει στο Περί Χριστού και περί αντιχρίστου έργο του ότι «Πολλά ευρίσκομεν ονόματα τούτω τω αριθμώ ισόψηφα περιεχόμενα, οίον ως φέρε ειπείν το Τειτάν... ή το Ευάυθας». (Κατά την αρχαία εποχή δεν υπήρχε τελικό σίγμα ιδιαίτερο). Παρόμοια ονόματα μόνον ως παραδείγματα προτάθηκαν από τους πατέρες και τα Λαμπέτις, Ευδανέας, Ευινάς, Ρειφάν, Περσαίος, Σαμναίος, Χαίεν. Κυρίως όμως ο Ιππόλυτος πρότεινε ως παράδειγμα το Λατείνος, το οποίον έμαθε από τον διδάσκαλό του Ειρηναίο, ως επιτυχέστερο, διότι έκτος του ότι έδινε άθροισμα 666, σήμαινε τον αυτοκράτορα της κοσμοκράτειρας Ρώμης που είχε πολλά κοινά γνωρίσματα με το δεκακέρατο θηρίο της Αποκαλύψεως, μάλιστα δε δύο, ότι ήτο α') κοσμοκράτορας και β') διώκτης των Χριστιανών. Επί πλέον οι μεταγενέστεροι πατέρες είδαν ότι τον αριθμόν 666 δίδουν και οι φράσεις η λατίνη βασιλεία και η ιταλική βασιλεία. Στον Ιππόλυτο αποδίδεται και ένα έργο, στο οποίον λέγεται ότι το όνομα του αντιχρίστου είναι Αρνούμε (αντί αρνούμαι), επειδή οι διώκτες των Χριστιανών πίεζαν αυτούς να αρνηθούν «τον Θεόν τον εσταυρωμένον». Από μεταγενέστερους εκκλησιαστικούς συγγραφείς βρέθηκαν ότι δίδουν τον αριθμόν 666 οι φράσεις κακός οδηγός, αληθής βλαβερός, πάλαι βάσκανος, αμνός άδικος, ο νικητής, και το λατινικόν επίθετον βενέδικτος (benedictus), το οποίον έκτος του ότι συμπληρώνει τον αριθμόν 666 σημαίνει και «ευλογημένος», ως ευλογημένος δε θα παρουσιασθεί ο πλήρης κατάρας και ασεβείας αντίχριστος, μιμούμενος εξωτερικώς τον Χριστόν, διά να εξαπατήσει τους ανθρώπους.

Οι μέχρι τώρα ερμηνείες είναι των αρχαίων εκκλησιαστικών συγγραφέων ουδεμία προτείνεται ως αποκλειστική ερμηνεία του 666, αλλά όλες ως απλά παραδείγματα. Κατά τους νεωτέρους χρόνους το ζήτημα δεν έτυχε καλού χειρισμού. Τον μυστηριώδη τούτον αριθμόν αποπειράθηκαν να τον αποκρυπτογραφήσουν αφ' ενός μεν άνθρωποι θρησκευτικοί αλλ' αγνοούντες το πνεύμα της αρχαίας εκκλησιαστικής παραδόσεως και εκτρεπόμενοι της γραμμής των αγίων πατέρων, αφ' ετέρου δε επιστήμονες αμφισβητούντες την θεοπνευστία και την προφητική αξία της Αποκαλύψεως. Και οι μεν και οι δε ευρίσκουν τα ονόματα όχι «γυμνασίας χάριν» ως οι πατέρες, ούτε μετά της επιφυλάξεως εκείνων, αλλ' υποστηρίζοντας με φανατισμό καθένας την άποψή του ως μοναδική και απορρίπτοντες όλες τις άλλες. Το χειρότερο δε είναι ότι δεν πρόσεξαν το φρόνιμο πνεύμα των πατέρων και νόμισαν ότι και εκείνοι προτείνουν τα παραδείγματά τους ως αποκλειστικές ερμηνείες. Τοιουτοτρόπως οι εκπροσωπούντες το πρώτον ρεύμα, δεχόμενοι ως ερμηνευτική αρχή ότι ο προφήτης αναφέρεται κατ' ευθείαν σε ένα πρόσωπο των έσχατων καιρών, τον μέγιστο εχθρό της Εκκλησίας, μεταποίησαν το πατερικό βενέδικτος, σε κύριον όνομα Βενέδικτος και συμπέραναν ότι αυτός είναι ο πάπας Βενέδικτος Η' (1012-1024), ο οποίος πρώτος υπεστήριξε επισήμως την σφαλερά προσθήκη «και εκ του Υιού» στο Σύμβολο της πίστεως και δίχασε την Εκκλησία. Επίσης παρατηρήθηκε ότι, αν προσθέσουμε όσα γράμματα του τίτλου Vicarius Filli Dei παριστάνουν αριθμούς, έχουμε τον αριθμό 666 (V+I+C+I+V+I+L+I+D+I = 666). Vicarius Filli Dei σημαίνει «Τοποτηρητής του Υιού του Θεού», όπως ονομάζει τον εαυτόν του ο πάπας. Και η λέξη π α π ί σ κ ο ς ευρέθη ως όνομα του αντιχρίστου, ο δε Λούθηρος και οι άλλοι προτεστάντες υπεστήριζαν ότι ο πάπας είναι ο αντίχριστος. Εκδικούμενοι οι παπικοί απέδειξαν άλλοι μεν ότι αντίχριστος είναι ο Λούθηρος, άλλοι δε ότι είναι ο Ιωάννης

Καλβίνος. Βραδύτερον ευρέθη ότι τον αριθμό 666 δίδουν και τα ονόματα Μοαμέτις (=Μωάμεθ), Οτμάνες (Οθωμανός), ολοσμάνες (γένος οθωμανικόν) και Σ ε λ ή μ, το οποίον είναι όνομα τριών αγρίων σουλτάνων. Αυτά εύρισκαν οι υπόδουλοι Χριστιανοί, οι οποίοι στέναζαν υπό το πέλημα των αιμοβόρων και αλλοθρήσκων δυναστών, όπως άλλοτε στέναζαν υπό τους διώκτες Ρωμαίους αυτοκράτορες οι πρόγονοί των και τους έβλεπαν ως αντιχρίστους. Ως αντίχριστοι επίσης προβλήθηκαν και άλλοι δυνάστες όπως ο Ναπολέων, ο Γουλιέλμος Β΄ της Γερμανίας υποκινητής του Α΄ παγκοσμίου πολέμου, ο Χίτλερ, ο Λένιν και ο Στάλιν, εκ των οποίων το όνομα του δευτέρου δίδει ακριβώς τον αριθμό **666** (Γ΄ + ο΄ + υ΄ + λ΄ + ι΄ + ε΄ + λ΄ + μ΄ + ο΄ + ς΄ + Β΄ = 666). Τον αριθμό δίδουν και οι λέξεις ει επιστήμη και κομμουνίς΄. Επίσης το σχήμα του κομμουνιστικού σφυροδρέπανου, όταν αναλυθεί καταλλήλως, δίδει το σύμπλεγμα χςς΄. Τα τρία αυτά γράμματα παρατήρησε κάποιος ότι είναι αρχικά της φράσεως χρησμός ξύλον σοφίας, στην οποίαν όμως ουδεμία ερμηνεία έδωσε. Άλλοι υπέδειξαν ότι ο αριθμός σημαίνει τον αντίχριστο, μόνον διότι είναι καθ΄ εαυτόν μυστηριώδης· αποτελείται δηλονότι εκ τριών 6, το τετράγωνο του 6 είναι το 36, αν δε προσθέσουμε όλους τους αριθμούς από το 1 μέχρι το 36, λαμβάνουμε άθροισμα 666. Άλλος υποστήριξε ότι ο αριθμός 666 είναι σύμβολο της αοριστίας και εκφράζει το χάος των αρχαίων. Αλλ΄ η ερμηνεία αυτή είναι πολύ αόριστη. Τέλος υπήρξε και κάποιος, ο οποίος υποστήριξε ως αντίχριστο τον εαυτόν του, και αυτός ήταν ο Νίτσε!

Παραλλήλως το ενδιαφέρον του άλλου ρεύματος, των επιστημόνων, στράφηκε σε κάποιους αρχαίους αιρετικούς και κυρίως στους Ρωμαίους αυτοκράτορες τους διώκτες των Χριστιανών. Και τούτο διότι ως ερμηνευτική αρχή, την οποίαν άλλοτε ομολογούν και άλλοτε όχι, έθεσαν το ότι η Αποκάλυψη δεν είναι θεόπνευστο βιβλίο ούτε δύναται να προδιαγράψει πρόσωπα του μέλλοντος, αλλ΄ απλώς ο συγγραφέας της είναι δήθεν φανατικός Ιουδαίος και υπό τον αριθμόν 666 υπονοεί κάποιον Ρωμαίο αυτοκράτορα εχθρό του έθνους του. Βασιζόμενοι λοιπόν στο ελληνικό, το εβραϊκό και το λατινικό αλφάβητο και χρησιμοποιούντες διάφορους μεθόδους, βρήκαν ότι δίδουν τον αριθμόν 666 (ή 616) τα ονόματα Καίσαρ θεός, Γάιος Καίσαρ, δηλαδή ο Καλλιγούλας, Νέρων Καίσαρ, Τίτος και Δ ο μ ι τ ι α ν ό ς . Κατ΄ επέκταση δε προτάθηκαν και οι αυτοκράτορες Ο ύ λ π ι ο ς (ο Τραϊανός), Αδριανός, Διοκλητιανός και Ιουλιανός ο παραβάτης. Ένας ξένος θεολόγος παρατήρησε ότι τα αρχικά των ονομάτων των εννέα πρώτων Ρωμαίων αυτοκρατόρων, όταν τα μεταγραμματίσουμε στην ελληνική γραφή και προσθέσουμε ένα ι (=10), δίδουν την λέξη ογκολόγιον, η οποία αποτελείται εκ του ελληνικού «όγκος» (= αλαζονεία) και του λατινικού toga (ένδυμα των Ρωμαίων αυτοκρατόρων και συγκλητικών) και η οποία έχει άθροισμα **666**. Άλλοι υπέδειξαν ως αντιχρίστους τον Σίμωνα τον μάγο, ή τον Άρειο. Εν γένει δε οι αιρεσιάρχες εθεωρούντο πάντοτε ως ο αντίχριστος. Και ο Αναστάσιος Β΄ Αντιοχείας παρομοίαζε τους δέκα αιρεσιάρχες των μονοφυσιτών προς τα δέκα κέρατα του επτακέφαλου θηρίου της Αποκαλύψεως και τους ονόμαζε κοινώς δεκακέρατον τού αντιχρίστου.

Το άριστον όμως είναι να μη εξέρχεται κανένας από την γραμμή των πατέρων της Εκκλησίας. Οι βάσεις και των δύο προειρημένων ρευμάτων είναι επισφαλείς, ενώ η ερμηνευτική αρχή των πατέρων, η οποία εφαρμόζεται στις προφητείες, ευρίσκεται πάντοτε εντός της αληθείας. Όπως όλοι οι προφήτες ομοίως και ο ευαγγελιστής Ιωάννης, προβλέποντας τα μέλλοντα και προφητεύων περί αυτών, έχει μεν κατά νουν ένα αντιπροσωπευτικό τύπο του καιρού του, στον οποίον κατ΄ αρχήν αρμόζουν

τα λεγόμενά του, προδιαγράφει δε δι' αυτού του τύπου αδρομερώς πολλά πρόσωπα καθ' όλην την ιστορία της Εκκλησίας, κυρίως δε ένα πρόσωπο του απωτάτου μέλλοντος, στο οποίον κατ' ουσίαν αναφέρονται οι λόγοι του και λαμβάνουν έτσι προφητικό χαρακτήρα. Συνεπώς ο ερμηνευτής πρέπει πρώτον να εύρη τους τύπους και έπειτα τα τυπούμενα.

Ο προφήτης βλέπει τον σατανά (δράκοντα) να εξαποστέλλει στον κόσμο δύο θηρία, ένα το επτακέφαλο, το οποίον είναι η απιστία και η αθεΐα, φανερός δηλαδή ο αντίχριστος, και ένα δεύτερο προβατόσχημο, το οποίον είναι η πλάνη και η αίρεση. Καθ' όλην την αγία Γραφή συνηθίζεται οι μεν φανεροί εχθροί του Θεού να παριστάνονται ως άγρια θηρία, οι δε διαστροφείς της αλήθειάς του και ύπουλοι εχθροί του ως προβατόσχημα. Εκ των δύο θηρίων το μεν τερατόμορφο εξέρχεται εκ της θαλάσσης, το δε προβατόσχημο εκ της γης. Εις την Γραφή η θάλασσα συμβολίζει την άβυσσο των σκοτεινών δυνάμεων, η δε γη τις δυνάμεις, οι οποίες διάκεινται πολλάκις φιλικώς προς την Εκκλησία. Εδώ λοιπόν το μεν τερατόμορφο εξέρχεται κατ' ευθείαν εκ της θαλάσσης το δε προβατόσχημο εκ της γης. Τόσον η αθεΐα όσον και η αίρεση είναι κατ' ουσίαν μία τάξις και αμφότερες έργα του σατανά. Αμφότερες δρούσαν και επί της εποχής του Ιωάννου και ήταν εύκολο στους πιστούς να αντιληφθούν, όταν γινόταν περί αυτών λόγος συγκεκριμένως. Ποιοί δε είναι αυτοί; Οπωσδήποτε πρόκειται περί προσώπων, περί ενός Ρωμαίου αυτοκράτορα και ενός αιρεσιάρχου. Εις τούτο συντείνει η γνώμη του Ειρηναίου, μαθητού του Πολυκάρπου, ο όποιος ήτο μαθητής του συγγραφέα της Αποκαλύψεως, ότι αντίχριστος είναι ο Λατείνος· υπονοείται δε υπό τήν λέξιν κάποιος Ρωμαίος αυτοκράτορας ή ο Νέρων ή ο Δομιτιανός, οι δυο μεγάλοι διώκτες των Χριστιανών. Είναι δε μάλλον ο Νέρων διά πολλούς λόγους. Εκτός του ότι το όνομά του γραφόμενο εβραϊστί δίδει τον αριθμόν **666**, το πρόσωπό του συνδυάζει και όλα τα γνωρίσματα. Αυτός ήταν ο συγκεντρώων στο πρόσωπό του πολλά αξιώματα (επτά κεφαλές) και ο έχων τα πολλά διαδήματα, τα οποία συνέλεγε στις διάφορες πόλεις ως αθλητής, μουσικός, ποιητής, καλλιτέχνης, ελευθερωτής κλπ. (δέκα διαδήματα). Αυτός ως έχων θηριώδη χαρακτήρα ήταν το θηρίο – αντίχριστος. Ο Νέρων ήταν εκείνος, όστις επί πολλά έτη μετά το θάνατό του έμεινε στη μνήμη των Χριστιανών ως ο κατ' εξοχήν διώκτης αυτών και τον οποίον υπαινίσσεται ως τύπον του αντιχρίστου και ο απόστολος Παύλος λέγων «Το γαρ μυστήριον ήδη ενεργείται της ανομίας· μόνον ο κατέχων άρτι έως εκ μέσου γένηται· και τότε αποκαλυφθήσεται ο άνομος, ον ο Κύριος αναλώσει τω πνεύματι του στόματος αυτού και καταργήσει τη επιφανεία της παρουσίας αυτού· ού έστιν η παρουσία κατ' ενέργειαν του σατανά εν πάση δυνάμει και σημείοις και τέρασι ψεύδους και εν πάση απάτη της αδικίας εν τοις απολλυμένοις, ανθ' ων την αγάπην της αληθείας ουκ εδέξαντο εις το σωθήναι αυτούς». (Β' Θεσ. 2, 7 – 10).

Παρατηρήθηκε επί πλέον ότι το σύμπλεγμα χξς' παριστάνει τα ακραία γράμματα του ονόματος «Χριστός» διχαζόμενα υπό του οφιοειδούς ξ του παριστάνοντος τον όφιν, τον οποίον λάτρευαν οι οφίται, οι διεισδύσαντες εντός της Εκκλησίας, όπως το ξ εντός του ονόματος του Χριστού. Δυνάμεθα να προσθέσουμε ότι το ξ αποτελείται εκ δύο Ν, των ακραίων γραμμάτων του ονόματος Νέρων κατά την ελληνική γραφή. Κατ' άλλον δηλαδή τύπο ο Νέρων είναι το επτακέφαλο θηρίο και οι αιρετικοί (ένας εκ των αρχαίων αιρεσιάρχων των συγχρόνων του ευαγγελιστού) είναι το προβατόσχημο, έχοντες όψιν αγαθή και έσωθεν γέμοντες πλάνης και κακουργίας.

Ως προφητεία δε περί των εσχάτων ο αριθμός ανάγεται μεν σε πολλούς κατά καιρούς εχθρούς της Εκκλησίας, αρμόζει δε πλήρως και αναπαύεται εις τον κύριον αντίχριστον, τον ερχόμενον ολίγον προ της δευτέρας παρουσίας του Κυρίου. Τότε όλοι οι πιστοί, και οι αγράμματοι και τα νήπια, θα ερμηνεύσουν τον αριθμό του θηρίου ευκόλως, ενώ αυτός θα παραμείνει ακατάγνωστος για τους μη πιστούς, όσον σοφοί και αν είναι. Λέγων ο προφήτης «ώδε η σοφία εστί», καθ' όσον μεν αποτείνεται προς τους συγχρόνους του, εννοεί την νοημοσύνη των πιστών, καθ' όσον δε αποτείνεται προς τους έσχατους ανθρώπους και συγχρόνους του αντιχρίστου, εννοεί την πίστη στο Αρνίον, η οποία θα καθιστά διαυγείς τους πνευματικούς οφθαλμούς των πιστών, δια να διακρίνουν τα σημεία των καιρών και τον αντίχριστο. Αυτός δεν θα είναι ο σατανάς άόρατος, ούτε ενσαρκωμένος, διότι ο σατανάς δεν έχει τη δύναμη να ενανθρωπήσει, αλλά θα είναι άνθρωπος νεκρός και πεπωρωμένος, πληρεξούσιος του σατανά τόσον ομόφρων και αφοσιωμένος σ' αυτόν, ώστε ο σατανάς θα του παραδώσει εν λευκώ την εξουσία του.

Αυτά φρονούν περί αντιχρίστου οι πατέρες και μάλιστα αυτοί οι οποίοι υπέδειξαν παραδείγματα αποκρυπτογραφήσεως του 666. Ο μεν Ειρηναίος δηλονότι λέγει ότι «Ασφαλέστερον και ακινδυνότερον το περιμένειν την έκβασιν της προφητείας ή το καταστοχάζεσθαι και καταμαντεύεσθαι ονόματος», ο δε Ιππόλυτος ότι «Των καιρών επιγινομένων και αυτός περί ου προεΐρηται (ο αντίχριστος) φανερωθήσεται και το όνομα δήλως πάσι σημανθήσεται». Προσθέτει δε και ο Ανδρέας Καισαρείας ομοφωτών προς αυτούς ότι «την ακρίβειαν της ψήφου ως και τα λοιπά περί αυτού γεγραμμένα ο χρόνος αποκαλύψει και η πείρα τοις νήφουσιν».

Ο αρχιμανδρίτης Αυγουστίνος Καντιώτης (Τα τέσσαρα χρώματα, σελ. 7, υποσ.), αναφέρει το εξής ζωηρό σχετικό παράδειγμα. Εις την Αποκάλυψη (κεφ. θ') προφητεύεται ότι κάποτε θα βλάψουν την ανθρωπότητα ακρίδες με θώρακας σιδηρούς, αι οποίαι θα σκορπίσουν τον θάνατο από τας ουράς των, ο δε κρότος των πτερύγων των θα ομοιάζει με κρότο πλήθους αρμάτων. Ουδείς ηδύνατο να φαντασθή τί θα ήσαν αι τερατώδεις αύται ακρίδες. Και όμως προ ολίγων ετών ένα νήπιον, ενώ ευρίσκετο εις τους αγρούς με τους γονείς του, στην περιοχή της Κοζάνης, μόλις είδε ένα σμήνος αεροπλάνων φώναξε «Μάνα! καρκαλέτσια!». Στην περιοχή δε εκείνη η λέξη καρκαλέτσια σημαίνει ακρίδες.

Ο προφήτης λοιπόν έχει κατά νουν τον Νέρωνα και κάποιον ή πολλούς αιρετικούς, αλλ' ο προφητικός του οφθαλμός διασχίζων τους αιώνας ατενίζει εις το σκοτάδι των έσχατων καιρών τον κατ' εξοχήν αντίχριστον. Αλλά και όλες οι ερμηνείες που προαναφέραμε δικαιώνονται κατά τούτο μόνον, καθ' ό,τι υπέδειξαν ως αντιχρίστους ορισμένα πρόσωπα διαφόρων εποχών, τα οποία ήταν διώκτες ή παραχαράκτες της Χριστιανικής πίστεως. Υπάρχουν λοιπόν αντίχριστοι πολλοί ως πρόδρομοι του μεγάλου αντιχρίστου των εσχάτων, καθώς δίδαξε το Πνεύμα το άγιον δια του ιδίου ευαγγελιστού Ιωάννου λέγοντας: «Παιδιά, εσχάτη ώρα εστί, και καθώς ηκούσατε ότι ο αντίχριστος έρχεται, και νυν αντίχριστοι πολλοί γεγόνασιν» (Α΄ Ιω. 2, 18).

(Στεργίου Ν. Σάκκου, Ομοτ. Καθηγητού Παν/μίου,
«Η έρευνα της Γραφής», εκδ. Ορθ. Αδελφ. "Απολύτρωσις", Θεσ/νίκη, σ. 152-160)